യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 84

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇതി നിർണീ-യസ മുനിർ/വീത-ഹ+വ്യോ വിവാ-സനഃ .
ആസീത്-സമാ-ധാവ-ചലോ/ വി+ന്ധ്യ-കന്ദര-കോടരേ .. 1

അപരി+സ്പന്ദിതാ-ശേഷ-സംവി-ദാന+ന്ദ-സുന്ദരഃ .
ബഭാ-വസ്തംങ്/ഗത-മനാഃസ്/ സ്തിമി-താമ്ഭോധി/ശോഭനഃ .. 2

അന്തരേവ ശശാ-മാസ്യ+ ക്രമേണ+ പ്രാണ-സംതതിഃ .
ജ്വാലാ-ജാല-പരി+സ്പന്ദോ ദഗ്ധേ+ന്ധന ഇവാനലഃ .. 3

അനന്തർ/നിഷ്ഠതാംയ് യാതേ ബാ+ഹ്യാർഥേ ചാപ്യ-സംസ്ഥിതേ .
ശേഷേന്ദ്രിയ/ലബ്ധ-സംസ്ഥാനേ തസ്യാസ്/ഫുരിത-പക്ഷ്മണീ .. 4

ഘ്രാണ+പ്രാന്ത-ഗതാ+ല്പാ+ല്പ/സമാലോകേ ഇവേ+ക്ഷണേ .
അർധ-കുഡ്മ-ലിതൈഃഫ് പദ്മൈഃശ്/ ശ്രിയ-മായ-യതുഃസ് സമാമ് .. 5

സമകായ-ശിരോ+ഗ്രീവ+സ്ഥാനകഃസ്/ സമഹാ-മതിഃ .
ആസീ+ച്ഛൈലാദി-വോത്കീർണ+ശ്ചി+ത്രാർപിത ഇവാഥവാ .. 6

തഥാഭി-തിഷ്ഠ-തസ്-തസ്യ സംവ+ത്സര/ശത+ത്രയമ് .
കോടരേ വി+ന്ധ്യ-ക+ച്ഛസ്യ യയാ-വർധ-മുഹൂർത-വത് .. 7

ഏതാവന്ത-മസൗ കാലംൻ നാബു+ദ്ധ്യത കിലാ+ത്മ/വാൻ .
ജീവ+ന്മുക്ത-തയാ+ ധ്യാനീ/ ന-ച ത+ത്യാജ താംൻ തനുമ് .. 8

താവത്/കാലം സ സുഭഗോ ന+പ്രാ/ബുധ്യത യോഗ-വിത് .
ഉദാരൈ/രമ്ബുദാ/രാവൈ/രാസാര-ഭര-ഘർ-ഘരൈഃ .. 9

പര്യ+ന്ത/മണ്ഡലാ+ധീശ/മൃഗയാ-നത/ബൃംഹിതൈഃ .
പക്ഷി-വാനര-നിർ+ഹ്രാദൈർ/മാതങ്ഗാ+സ്ഫോട-നിഃസ്-സ്വനൈഃ .. 10

സിംഹ-സംരമ്ഭ/രടി-തൈർ/നിർഝരാ/രാവ-സീത്/കൃതൈഃ .
വിഷമാ-ശനി-സംപാതൈർ/ജന-കോലാ-ഹലൈർ/ഘനൈഃ .. 11

പ്രമത്ത-ശരഭാസ്/ഫോടൈർ/ഭൂകമ്പ-തട-ഘ+ട്ടനൈഃ .
വന-ദാഹധ-മ+ധ്വാ-നൈർ/ജലൗഘാ/ഹതി-വൽഗനൈഃ .. 12

മഹോപല-തടാ-ഘാതൈർ/ധരണീ-തല-മൃ+ജ്ജലൈഃ .
ജലൗഘാൻ-ദോലനാ-യാതൈസ്/താപൈ-രനല-കർകശൈഃ .. 13

കേവലം വഹതി+ സ്വൈരംങ് കാലേ ഗലിത-കാരണമ് .
പരിയാ+ന്തീഷു വർഷാസു ലഹരീ+ഷ്വിവ വാരിണി .. 14

സ്വ+ല്പേ/നൈവ ഹി കാലേന തസ്മിൻ/പർവത-കന്ദരേ .
പ്രാവൃഡോഘ-വിനു+ന്നേന പങ്കേ-നോർവീ-തലേ കൃതഃ .. 15

തത്രാ-സാവ/വസദ്/ഭൂമൗ/കോടരേ സംകടോ-ദരേ .
പങ്കസം/പീഡിത+സ്കന്ധഃഫ് പർവതേഷു ശിലാ യഥാ .. 16

ശത+ത്രയേസ വർഷാണാ/മഥ യാതേ+ സ്വയംപ്രഭുഃ .
വ്യബു+ധ്യ/താ+ത്മ/രൂപാ+ത്മാ ധരാ-കോടര/പീഡിതഃ .. 17

സംവിദേ-വാസ്യ തംൻ ദേഹംഞ് ജ+ഗ്രാഹോർ/വീനി-പീഡിതമ് .
തനുഃഫ് പ്രാണ-മയ+സ്പന്ദഃഫ് പ്രാണ-സംസരണംവ് വിനാ .. 18

ഉത്പത്തി+പ്രൗഢി-മാസാദ്യ കലനാ ഹൃദയാ+ന്തരേ .
സ്വമനോ-രൂപിണീ തസ്യ ഹൃ+ദ്യേ/വാനു/ബഭൂവ സാ .. 19

കൈലാസ-കാനനേ കാ+ന്തേ കദമ്/ബസ്യ തരോസ്/തലേ .
മുനിത്വം ശത-മബ്ദാനാംഞ്/ ജീവ+ന്മു+ക്താ+ത്മ/നിർമലമ് .. 20

വിദ്യാ/ധര+ത്വംവ് വർഷാണാം ശതമാധി-വിവർജിതമ് .
യുഗ-പഞ്ചക-മി+ന്ദ്ര+ത്വം പ്രണതം സുര-ചാരണൈഃ .. 21

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ശ+ക്ര+ത്വാദിഷു തേ+ഷ്വ+സ്യ+ പ്രതി-ഭാസേഷു ഭോ മുനേ .
നിയമോ്ഽനിയമ+ശ്ചൈവ ദിക്കാല-നിയതേഃഖ് കഥമ് .. 22

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സർവാത്മി-കൈഷാ ചി+ച്ഛക്തി+ര്യത്രോ-ദേതി യഥാ യഥാ .
തഥാ ത+ത്രാശു ഭവതി /തഥാത്-മൈക+സ്വഭാവതഃ .. 23

യഥാ യത്ര യദാ ബു+ദ്ധൗ/ നിയമഃസ് സതദാ+ സ്ഥിതഃ .
ദേശ-കാലാദി-നിയമ+ക്രമാണാംൻ തന്മയാ+ത്മതാ .. 24

തേന നാനാ-വിധാ+ന്യേഷ ജഗന്തി പരി-ദൃഷ്ടവാൻ .
ഹൃദി സംവേദനാ-കാശേ വീത-ഹവ്യോ വിവാസനഃ .. 25

സമ്യഗ്/ബോധ-വതാ-മേഷാ വാസ-നൈവ ന വാസനാ .
ജ്ഞാനാ+ഗ്നി/ദഗ്ധാ്ഽദഗ്ധസ്യ കൈവ ബീജസ്യ ബീജതാ .. 26

കല്പമേകംങ് ഗണ+ത്വം സ ചന്ദ്ര-മൗലേ+ശ്ചകാര ഹ .
സമസ്ത-വിദ്യാ-നിപുണംൻ ത്രികാലാ-മല-ദർശനമ് .. 27

യോ യാദൃഗ്/ദൃഢ-സംസ്കാരഃസ്/ സതം പ+ശ്യതി താദൃശമ് .
ജീവ+ന്മുക്ത/തയൈ/വൈത+ദ്വീത-ഹവ്യോ്ऽനു-ഭൂതവാൻ .. 28

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ഏവം സ്ഥിതേ മുനി+ശ്രേഷ്ഠ ജീവ+ന്മുക്ത-മതേ-രപി .
ബന്ധ+മോക്ഷ-ദൃശഃ സന്തി വീതഹ+വ്യാ+ത്മനോ യഥാ .. 29

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
യഥാ+സ്ഥിത-മിദംവ് വിശ്വം ശാന്ത-മാകാശ-നിർമലമ് .
ബ്ര+ഹ്മൈവ ജീവ+ന്മുക്താനാം ബന്ധമോക്ഷ-ദൃശഃ കുതഃ .. 30

ഏതത്-സംവി+ന്നഭോ ഭാതി/ യത്ര യത്ര യഥാ യഥാ .
തത്ര തത്ര തഥാ താവത്-താവത്-തദ്+വിന്ദതേ തതമ് .. 31

തേനാനു-ഭൂതാനി ബഹൂ/+ന്യനു-ഭൂയന്ത ഏവ ച .
ജഗന്തി സർവാ+ത്മ/തയാ+ ബ്രഹ്മ-രൂപേണ രാഘവ .. 32

ധരാ-കോടര-നിർമഗ്ന/വീത-ഹ+വ്യ-ചിദാ+ത്മസു .
ജഗത്-സുതേ/+ഷ്വസംങ് വ്യേഷു നീരൂപേഷു മഹാ+ത്മസു .. 33

യഃശ് ശക്രോऽനവ-ബു+ദ്ധാ+ത്മാ സോऽ+ദ്യ ദീനേഷു പാർഥിവഃ .
കർതും പ്രവൃത്തോ മൃഗയാംങ് ക്ഷണേऽസ്മി+ന്നപി കാനനേ .. 34

യോ ഹംസോऽനവ-ബുദ്ധാത്മാ പാദ്മേ പൈതാ-മഹേऽഭവത് .
സ്ഥിതഃസ് സ ഏവ ദാശേ+ന്ദ്രഃഖ് കൈലാസ-വന-കു+ഞ്ജകേ .. 35

യോ രാജാ-നവ-ബു+ദ്ധാ+ത്മാ ഭൂമേഃസ് സൗരാഷ്ട്ര-മണ്ഡലേ .
സ ഏഷോऽദ്യ+ സ്ഥിതോऽ+ന്ധ്രാണാംങ് ഗ്രാമേ ബഹുല-പാദപേ .. 36

ശ്രീരാമ ഉവാച .

മാനസഃഖ് കില സർഗോऽസൗ/ വീത-ഹ+വ്യ+സ്യ തത്ര യേ .
ദേഹിനോ+ ഭ്രാന്തി-പാത്രംഞ് ചേത്-ത+ദ്ദേഹാ/കാരിണഃഖ് കഥമ് .. 37

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

യദി+ ഭ്രാ+ന്ത്യേക-മാ+ത്രാത്മ വീത-ഹ+വ്യ+സ്യ ത+ജ്ജഗത് .
തദിദംൻ നാമ തേ രാമ/ കിം ഭൂയഃഫ്/ പരിഭാസതേ .. 38

ഇദ-മ+പ്യങ്ഗ ചി+ന്മാത്രം മനോ-മാത്ര+ഭ്രമോ-പമമ് .
തദപി+ വ്യോമ ചി+ന്മാത്രം മനോ-മാത്രം ഭ്രമോ-പമമ് .. 39

വസ്തു-തസ്തു ന ത+ദ്രാമ/ ജഗ+ന്നൈവംൻ ന ചേതരത് .
തവാപി ന ജഗത്-സത്താ+ ബ്രഹ്മേദം ഭാതി കേവലമ് .. 40

ഭാവി ഭൂതം ഭവി+ഷ്യ+ച്ച യഥേദംഞ് ച തഥേ-തരത് .
ജഗത്-സർവ-മിദംൻ ദൃശ്യം/ സംവി+ന്മാത്ര/മനോ-മയമ് .. 41

ഏവം-രൂപ-മിദംയ് യാവൻ-നപരി+ജ്ഞാത-മീദൃശമ് .
വജ്രസാര-ദൃഢംൻ താവജ്-ജ്ഞാതം/ സത്-പരമാമ്/ബരമ് .. 42

അ+ജ്ഞാനാ+ന്മന ഏവേദ/മിത്ഥം സംപ്ര-വിജൃമ്ഭതേ .
പ്രത്യു+ല്ലാസ-വിലാ-സാഢ്യാംഞ് ജല-മമ്ബു-നിധാ-വിവ .. 43

യഥാ+സ്ഥി/തേനൈവ ചിദമ്ബ-രേണ+
സ്വചിത്ത-മേവൈതി മനോഭി-ധാനമ് .
സ്ഫാരംങ് കൃതംൻ തേന ജഗ+ച്ച ദൃശ്യ-
മേവംൻ തതംൻ നൈവ തതംഞ് ച കിംചിത് .. 44

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ വീത-ഹവ്യ/മനോ-ജഗ+ദ്വർണനനംൻ നാമ ചതുര-ശീതി-തമഃസ് സർഗഃ .. 84

ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.11.2023